

sensu , & cum intentione Pastori id significandi , & testimonium Communionis præsentandi , apud Religiosos ob causas , quas bona fide judicat sufficientes , communicet .

Nota , quod simplex Sacerdos secularis satisfacit celebrando extra propriam Parochiam . Quia c. *Omnis utriusque sexus* , loquitur de iis , qui communicant de manu aliena . Et ita habet consuetudo . Si tamen nec alibi , nec in propria Parochia velit celebrare , teneat in ea communicate .

De Confessione annua apud Religiosos vide infra in *Trid. de Penitentia* , Exam. 5. n. 88.

Resp. 7. Religiosi licitum est ministrare , etiam in Paschate , & in articulo mortis , omnia Sacraenta familiariis , & servitoribus , qui actualiter Religiosis serviantur , & intra Monasteria , seu loca Religiosorum commorantur , & sub eorum obedientia vivunt . Ita habent ex Privilegio diversorum Ponificum .

Resp. 8. Præceptum Communionis Paschalis non implire per communionem sacrilegum .

Ratio : Quia Conc. Later. cap. cit. decernit Eucharistiam ad minus in Paschate debere sumi , & quidem recorvante . Hinc inter Propositiones ab Innocentio XI. damnatas n. 55. est hac : *Præcepto Communionis annua satiis per sacrificium Domini manducationem* . Vide supra , an , & quomodo Ecclesia possit præcipere actus internos . T. 6. Ex. 5. n. 59.

XLIX. Resp. 9. Adulti in articulo mortis existentes tenentur Jure Divino recipere Eucharistiam .

Ratio juxta Trid. Ses. 13. c. 8. *Ecclesiam Eucharistiam instituit in Vaticanicum salutis , cuius vigore confortata ex hujus misera peregrinatione intende ad Cœlestem Patriam mortales valeant pervenire . Ergo .*

Quid si paucis diebus ante repentinum lethalem morbum quis sumperatur Eucharistiam , retinente deinde ?

Affirmo : *Tum quia in agone indiget noyo robore , Tum quia non sumpsit per modum Vaticani .*

Quid si sit reus morte puniendus , debetne ipsi dari ?

Affirmo , licet non amplius sit jejunus ; quia est

Vaticanicum . Et ideo consuetudo Hispanorum reis morte puniendis Eucharistiam negantum à Pio V. 1569. est sublata . Hinc apud DRUM non excusantur belli Duciæ , qui milites in flagranti deprehensionis absque Communione in proxima arbore suspendi jubent .

Nota , quod si esset casus , quo reus Eucharistiam in re suscipere non posset , vel Ecclesia seu Parochus prudenter judicaret dandam non esse , tenetur eam habere in voto : *quod Parochus ei debet explicare .*

Quid intelligi per articulum mortis ?

L. *Intelligi non solum , quando mors hic & nunc inevitabiliter imminet , sed etiam , probable periculum mortis est , non in quo uni aut alteri , sed in quo plures soleret more evenire , undecimque illud oriat , sive ex morbo , peste , sive ex violencia , prælio , longa , & periculosa peregrinatione , navigatione , puerperio præsertim primo .*

Ratio : quia in habenda cura salutis probable præcūlum mortis aquiparatur morti inevitabiliter instanti . Sed in casibus illis est probabile periculum mortis . Ergo .

Nota , laudabilem esse præxim illorum , qui ex fervore implendi præceptum Dei de sumendo Vaticanicum , quoties celant , vel communicant , Eucharistiam sumunt ut Vaticanicum , casu quo improvisa morte præveniuntur .

LI. Resp. 10. Licet Ecclesia per suum præceptum nullum Communionis Eucharistice tempus determinasset , nihilominus adulti ratione prædicti tenebentur ad eam Jure Divino extra mortis articulum .

Ratio : *Tum quia ipse Christus hoc præceptum posuit Joan. 6. Coro meo verè est cibus : Nisi manducaveritis carnem Filiū hominis , non habebitis vitam in nobis .*

Tum etiam , quia omnibus non solim in articulo mortis , sed etiam sapientia in vita sumendum est cibus spiritualis : sed Christus Eucharistiam instaurit per modum cibi spiritualis . Ergo .

Conceditur facultas per subseqüentem Constitutionem constitutis in mortis articulo impertiendi Indulgentiam plenariam .

SS. D. N. BENEDICTI PAPÆ XIV. CONSTITUTIO

Qua ampliatur Episcopis facultas impertiendi Benedictionem cum Indulgentia plenaria Fidelibus in mortis articulo constitutis , etiam per alios , tam in Civitatibus , quam in Diocesis ab ipsis subdelegatis .

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei ,

Ad perpetuam rei memoriam .

Ecclesia pia cura erga Moribundos Fideles .

PIA Mater Catholica Ecclesia de eterna Filiorum suorum salute in primis solicita , cum hanc intelligat ab extremo ipsorum mortis articulo potissimum penderere , nonquam prætermis omnibus eos subsidisi pro huismodi temporis necessitate opportunus juvare , atque instruere , tam in nimis , quibus opus esset ad exteram præcavenda supplicia , quam que apta , & salubria forent ad evitandas poenas temporibus definitis , quas in altera vita humanis plerisque spiritibus , etiam dimiso mortalis culpa , atternæque poena reatu , in Purgatorio igne luendis manere non ignorant . Quamobrem , licet ex veteri simul , & recenti Ecclesiæ disciplina , graviorum quorundam criminum absolutio Romano dumtaxat Pontifici in universo Christiano Orbe , aliorum autem singulis Ecclesiarum Praesulibus in eorum Diocesis reservata fuerit ; attamen adveniente unicuique Fidelium supremo migrationis die , omnes huismodi absolutionum reservations cessare , & cuiilibet Sacerdoti liberam , & plenam facultatem esse quemcumque penitentem à quibuscumque peccatis , & criminibus nec non Ecclesiasticis sententiis , atque censuris absolvendi , provide declaratum fuit . Prætere cum in Ecclesia immensus , & ingratibilis existat Thesaurus Spiritualis ex infinitis constantis satisfactionibus Passioni & mortis Domini nostri IESU-CHRISTI , ac præterea , ex meritis , & satisfactionibus gloriose Virginis Gen-

nitrice Dei MARIE , omniumque Sanctorum , & Electorum , ejusque Thesauri dispensationem Salvator Noster Beato Petro Apostolorum Principi , ejusque in perpetuum Successoribus tradidit ; hoc semper summo studio curarunt Prædecessores Nostri Romani Pontifices , ut illis divitiis in moribundos Fideles largè diffundenter , & maxima omnium amplitudine , qua Indulgentia Plenaria nuncupatur , cuiusque impertiendi jus in Apostolica Sede unicè resedit , ipsis potissimum applicarent ; quam quidem in rem Episcopis per Ecclesias constitutis vices suas cum opportunitate delegarunt ; nec illis in Orbe terrarum angulus esset , ubi Catholicæ Religionis professoribus huismodi adjumenti copia decesset pro extremo illo momento , quo ipsorum salutis causa in discrimen adducitur .

Hactenus huismodi facultas Episcopis concedi consuevit , Pontificis nomine , & auctoritate per privatas Epistolæ ipsius Secretarii Brevium secretorum , qui exposta Pontifici petitione pro parte cuiusque Episcopi , & pro Spirituali militate ipsius subditorum ad se delata describere solebat petitam facultatem ab ipso Pontifice eidem indulgeri ad Triennium proximum ; hac tamén legi , ut ipse ea uteretur , nimis Beneficione imperire , & Indulgentiam Plenariam agrotis in mortis articulo constitutis largiretur per se ipsum immediatè , vel quantum Episcopum suffraganeum haberet per dominum suffraganum suum ; nec , nisi necessitate cogente , & quadam nocturno tempore alium Sacerdotem in singulari peculiaribus subdelegare posset : *Ubis vero preciosa necessitas exigeret , ad insimil nos tempore dumtaxat , idem permittit , ut aliqui Sacerdoti pio , per dominationem Vestram qualibet vice eligendo , Sec. communicate volet .*

Hanc porrò facultatem , prout in huismodi litteris concedebatur , Ecclesiarum Pastores jadidum judicarunt angustis nimis limitibus circumscripsum ; non solum ob breve trienni spaciis ipsi præficiunt , verum etiam quia propter relatas leges circa illum usum prescriptas ab huismodi Indulgentia Plenaria beneficio excludi videbant plerosque Fideles sibi subjectos , praesertim verò eos , quos extra ipsorum Residentie locum , & in remotis Diocesis regionibus infirmari contingeret ; nec defuerunt instanti Vicariorum Capitularium , & Vicariorum Apostolicorum , sicut etiam Praesorum inferiorum Territoriorum separatum habentium , cum activa in Clericis , & Populi jurisdictione , qui eamdem facultatem Episcopis concedi solitam , sibi quoque tribui postularunt ; quibus de rebus actuis fui die 22. Novembris 1710. in Congregatione S. R. E. Cardinum Indulgentis , & Sacris Reliquis preposita , cuius Consultoris officium in minoribus tunc constituti obiuenbamus ; sed nihil tunc temporis est innovatum , resque in priori statu relicta fuit .

Cum vero deinceps alterum quoque munus Secretarii Congregationis Decretorum Concilii Tridentini Interpretis Nobis in minoribus pariter dignitatis demandatum fuissest ; conciliis Episcopis Mazarini tunc existente , duobus dubi evidet Congregationis definita positionis , unum videlicet , an stante dispositione premissarum Epistolâ Secretarii Brevium , ut scilicet Episcopus pro proprieta Monialibus Benedictione , & Indulgentia Plenaria in articulo mortis applicanda , earum Confessari opera uteretur , licet si Episcopo Monasteri claustra ingredi , ut huismodi plenum opus per se ipsum admipiat ; alterum vero , quatenus id Episcopo permittat , ut licet Episcopo , quoties voluerit ad imperiandum Benedictionem moniali in mortis articulo constituta Monasterium intrare : Ad secundum ; Episcopo ad hunc effectum intra Monasteri septa se conferentis comites esse debet Confessarium ordinarium ipsius Monasterii , aliusque Sacerdotem ipsius Episcopi arbitrio eligendum . Rescripto autem additum fuit : *Et ad Dominum Secretarium cum Eminentissimo Secretario Brevium ; quibus nimis verbis Nobis demandatum fuit , ut cum bonis memorie Cardinali Oliverio nuncupato , tunc Brevium Secretorum Praedecessori Nostri Benedicti Papa XIII. Secretario , agremus , pro ampliatione facultatum in memoratis Episcopis contentarunt , quorum formulam à Nobis in folio tunc eidem Congregatione , ut præferatur , exhibito integre insertam , ipsa Congregatio paulo anterius conclusum limitibus judicavit .*

Neque porrò onus inquinum Nobis onus agendi cum prefato Cardinali Brevium Secretario quamprimum implere ; verum cum paulo post ab eodem Benedicto Prædecessore in Collegium S. R. E. Cardinalem cooptati ad regendum Episcopalem Anconitanam Ecclesiam Nos contulerimus , ex qua bientio post ad Metropolitanam Bononiensem translati fuimus , non licuit nobis negotium istud ad optatum finem perducere . Interim vero quum non minus pro Anconitano , quam pro Bononiensi Populo huismodi facultatem Indulgentiae Plenarie moribundis Fidelibus impertiret ad Apostolica Sede , ut par erat , expectam justa consuetam formam , ac superius enuntiatis limitibus circumscriptam obtinuissentis ; ipso statim usu , & propria experientia , in eas incidimus difficultates , quae , & anno 1710. ut præferatur , in Congregatione Sacris Reliquis , & Indulgentiis preposita , à Nobis tanquam Consultore proposata fuerant , quæque deinceps anno 1727. alteri Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Nobis etiam pro Secretarii munere , exposita ; causam dederunt memoratae consultationes cum Secretario Brevium introducenda . Etenim tum in Anconitana , tum vero in amplioris Bononiensis Ecclesie regime , animadvertisimus , ut interdictam Nobis huismodi facultatis subdelegationem , omnes plerumque Diocesis habitatores hoc tanto Spirituali beneficio summis suis temporibus orbatos manere ; & quidem cum irreparabili danno , deficitibus per Diocesis Collegii Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis , quibus à felicis recordationis Prædecessore Nostro Alexandro Papa VII. per litteras diei 25. Januarii anni 1656. datas , & perpetua valituras induitum fuit , ut Christifidelibus in mortis articulo constitutis Benedictionem cum Indulgentia Plenaria impetrari valeant ; nec alijs extantibus Cenobitis Regularium , quibus pro Confratribus piarum quardam Societatum ab eorum Ordinibus institutum similia induita , & Privilegia ab Apostolica Sede concessa fuerint . Quid vero spectat ad incolas ipsius civitatis , si quidem hac ut Bononia est , frequenter Populo sit referta , cum facultas substituta non alter in prefata Epistola tribuitur , quam in casu præcise necessitatis cum nocturno tempore conjunctio , cum magno animi dolore experti sumus paternæ huismodi charitatis actus erga dilectos in Christo filios Nostros , non ea assiduisse , qua cuperemus , per Nos ipsos præstari posse . Nam præterquam quod necesse habebamus nonnullis per annum mensibus à civitate abesse , ut iuxta prescriptum Sacrae Tridentine Synodi assidua occupatio .

Episcopalis vita nullis per annum mensibus à civitate abesse , ut iuxta prescriptum Sacrae Tridentine Synodi , si non totam , salem aliquam illius ample Diocesis partem singulis annis coram inviendo , corrindo , docendo , & Sacramentum confirmationis visitatis plebis ministerando , illustraremus ; jam in ipsa civitate degentes , nullam feri diurni temporis horam , vel à Divinis

rebus, vel à Pastorali officii occupationibus vacuam habebamus; dum pro occurrentium negotiorum expeditione, nunc adeuntium postulationibus, nunc ministrorum relationibus, nunc Congregationum consultationibus operam dare oportebat, recurrentibus autem Ordinationum Temporibus, vel eventientibus Ecclesiarum Parochialium vocationibus, aut cessantibus Confessorum facultatibus, quas, ad nova de ipsis experimenta identidem capienda, nonnisi temporibus definitis iisdem concedere consuevimus, Examina, atque concursus sine Nobis haberet non permitembamus. Et sane, si quis Episcopalis vita, conditio, ut verē se habent, considerare velit, facile agnosceret, majorum civitatum Episcopos ferē redactos esse ad hujusmodi Benedictionis & indulgentiae beneficium aliquibus dumtaxat personis, vel genere, vel alia qualitatibus conspicuis, & quidem instantibus, & postulantibus exhibendum, pauperibus autem, & humilioribus ab præcūsum sibi, extra necessitatis, & noctis tempora, subdelegandi facultatem, vix nunquam succurrere posse.

Objecit adversus frequentes concessiones Indulgencie Plenariae in articulo mortis diliguitur.

Quod si sat̄ momenti, & auctoritatis haberet sententia à non nomine proposta, Plenariam scilicet Indulgentiam in mortis articulo concedendam non esse, nisi his, quorum eximis in Ecclesiis merita existissent, ex nimis de causa, quod cum pro humum Indulgencie concessionē vel nullum omnino opus injungi, vel non nisi mortis statui, & virtibus accommodatum imponi possit, præterea dumtaxat in Ecclesiis merita cum extrema præsenti necessitate coniuncta, locum supplerē possint aliorum operum, quæ ceteroquin ad Plenariam Indulgentiam adipsendam prescribi solent; nihil profectō esset, cur aliquid nunc à Nobis innovando statueretur. Verum Prædecessorum nostrorum hac agendi ratio, relaxe opinioni contraria dignoscitur. Ut enim multas præterea usus concessiones Plenariae morientibus fidibus indistincte applicande; quenam porr̄, & quam magno, in Ecclesiis promerita fuisse dicemus eorum, qui quatuor ab hinc seculis pestifera lue per Angelum grassante et hoc vita decedebant? Quibus tamen omnibus, dummodo Sacramentaliter confessi, & Sacra Communione refecti fuissent, Prædecessores nostri Clemens Papa VI. & Gregorius Papa XI. Benedictionem cum Indulgencie Plenaria per Legatos suos imperti non recusarunt. Sed & ipsa Congregatio Indulgentiae, & Sacra Reliquis præposta jam usque ab anno 1675, die 22. Aprilis, re diligenter perpen- sa, censuit indulgentie Plenariae largitionem in eos etiam qui singularibus in Ecclesiis meritis nequaquam excellente recte, & utiliter conferri, atque diffundi.

Quapropter Apostolice Charitatis Nostra visera dilatantes, & tam veteribus, quam recentioribus Ecclesiastice benignantia exemplis inharentes; siquidem stat illuste monumen- tum tertii Ecclesie sacrum in Epistola Sancti Cypriani, que in novis editionibus impressa est num. 12. quod scilicet in eorum gratiam, qui Libellos Martyrum obtinuerant, & in mortis periculo versabantur; cum ipse astivis ardoribus præpreditur, quoniam, ut optaverat, ad eos reconciliandos sese conferre posset, permisit ut id, vi- ce sua ad quocunque Presbytero, aut etiam Diacono præstari queat; Novissima vero temporibus, ex se- cundum Mediolanensis Provinciali Synodo constat à felicis recordationis Prædecessore nostro Gregorio Papa XIII., omnibus Episcopis illius Provinciae concessum fuisse, non solum, ut ipsi. Benedictionem cum Indulgentia Plenaria moribundis Fidelibus imperti; sed etiam, ut aliis hujusmodi facultatem liberè subdelega- re possent. His igitur aliisque exemplis, necnon rationibus superius relatis permoi, haec Nostra perpetuo valitura Constitutione novas in hac materia regulas præfagine, quodque olim, ut præmissum de alterius sententia deliberandum Nobis fuerat, nunc demum de concessa Nobis Apostolice potestatis plenitudine ab- solvere, ac perficere constitutum.

In dulcta ad Triennium concessa confirmatur, & ampliatur ad vi- tationem, &c.

Itaque primum volumus, atque decernimus, ut quæ facultates impertiendi Bene- dictione cum Indulgencie Plenaria Fidelibus in mortis articulo constituti, Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatis, Archiepiscopis, & Episcopis nunc existenti- bus a Nobis, vel à Prædecessoribus nostris ad hunc diem concessae reperirentur, licet illæ in consueti Epistolis Secretarii Brevium ad triennium dumtaxat, vel alijs ad defini- tū tempus indultū fuerint, nihilominus præsentis Nostræ Constitutionis vigore, eo usque in suo robore maneat, quoad iudeum Antisites earum Ecclesiariam, atque Dioce- cesum regimē obtinebunt, quarum favore, & intuitu easdem facultates à Nobis, & ab Apostolica Sede impetrarunt. Nos enim eas ad omne tempus hujusmodi, motu proprio, & auctoritate præfata, atque earumdem præsentium litterarum serie extendimus, & prorogamus.

Utique præterea unusquisque ex Antistibus præfatis, unum aut plures pios Sacer- dotes, sive Seculares, sive Regulares, prout necessarium fore iudicabunt, eorum Ci- vitatibus subdelegare valeant, qui domi ipsi Antistes aliquo legitimo impedimento detinuerint, quamvis hujusmodi impedimentum diurno tempore occurrat, eorum vice, Beneditio n. hujusmodi cum Indulgencie Plenaria applicatione Christi Fidelibus in prædicto articulo mortis constituti impertiantur; aliosque similiter per Diocesis sa- culares, aut Regulares Sacerdotes, quotquot pro numero animarum in Diocesis exis- tentium necessarios judicaverint ad prædictum effectum depature, & subdelegare possint, necnon eosdem à se depatus, & subdelegatos removere, aliosque in eorum locum pro suo arbitrio, & prudentia sub- rogarē valeant, iisdem motu, potestate, & tenore concedimus, & indulgemos.

Si verò aliquem ex Antistibus nunc per Ecclesiis constitutis, & præfata facultate gaudentibus ad aliarum Ecclesiariam regimen Apostolica auctoritate transferri contin- pat, sive aliquis eorum sit, quorum favore consuetu litera Secretarii Brevium ad hunc diem expedita non fuerint; ac deinde cum novi Episcopi Catholicis Gregibus in posterum præficiuntur; volumus, atque statuimus, ut singulis eorum hujusmodi facul- tatem à Nobis, sive à Romano pro tempore Pontifici postulantibus, Apostolica littera in forma Brevis gratis per omnia expediantur, quibus prædicta facultas ipsi concedatur, non ad triennium, sed ad omne tempus, quo adepsum semel Ecclesiæ regimen obtinebunt; adjecta etiam facultate sub- delegandi, tam pro Civitate, quam pro Diocesi non quidem in casu dumtaxat impedimenti cum nocturno tempore coniuncti, sed in omnibus, & per omnia ad normam eorum, quæ pro Episcopis nunc existenti- bus, & induito hujusmodi actu gaudentibus, supra statuimus.

EIAM favor Pre- cedentur per litteras Apostolicas.

Insuper pro Praelatis inferioribus Territoriorum separatum habentibus, cum vera qua- litate Nullius, & activa in Clerum, & populum iurisdictione; quamvis Prædecessores nostri hanc de motu, & tenore concedimus, & indulgemos, ut si ab ipsis hujus-

modi facultas petita fuerit, similes litteras in forma Brevis in posterum singulis eorum expediantur, iuxta eam formam, mutatis mutandis, quam pro Episcopis constitutus; ne excepta quidem facultate sub- delegandi, ut supra dummodo ipsi Praelati hanc gratiam postulantes, Apostolicis litteris nostris anno In- carnationis Domini 1740. nono Kalend. Decembri datis, quorum initium est. *Quod Santa*, impressis in Bullario nostro Tom. I. num. 7. obtemperaverint; nimisq; sacra Apostolorum limina præscriptis tem- poribus visitaverint, & relationem status Ecclesiæ sibi subiectarum Apostolice Sedi exhibuerint, vel quatenus Praelationis honorem de novo accipiant, debitum juramentum in memorata Constitutione pre- scriptum antea praesisterint.

Dum autem hujusmodi facultatem Episcopis eam actu obtinentibus prorogavimus, & ampliavimus, ut praeficeret: ceteris vero tam Episcopis, quam Praelatis inferioribus in posterum eas petentibus, supradicta forma, & amplitudine concedendum fore decer- nimus; sequitur, ut hujusmodi indulta nequam morte concedentes expirerent; cum jurisdictione delegata in illis, que non justitiam, sed gratiam concernent, etiam post obi- tū delegantis manere debeat. Quoniam vero hujusmodi Episcopis, & Praelatis permittimus, ut hujusmodi facultatem pro incolarum Civitatum, locorum, atque Diocesum oppor- tunitate, & necessitate, uni, vel pluribus Sacerdotibus in posterum subdelegare va- leant; statutus, atque decernimus hujusmodi subdelegationes per subdelegatis cesserū, ut decessum similem non expire, sed potestatem ipsa tributam perseverare, usque ad supervenientem novi Praesul, cujus arbitrio relinquimus eodem in hujusmodi officio confirmare, vel ab eo renovere. Atque ita quicunque Antistes memoratam facultatem à Romano Pontifice semel obtinuerit, eo decedente, opus non habet pro illius confirmatione ad Apostolicæ Cathedra Successorem recurrere. Sic que erant cedentes, vel decedente Episcopo, seu Praelato, à quo eadem facultas in sua Diocesi, aut Ter- ritorio Subdelegata fuerat, nova concessione opus non erit pro tempore Vicariorum Capitularium, aut Apostolicorum regimini; cum subdelegatorum auctoritas semper manere debeat, quanta, vel Episcopus ipse, aut Praelatus, vel illius Successor eamdem ipsi non ademerit.

Hac igitur ratione animalium salutis consilentes, quantum Nobis in Domino licuit, piam consuetu- dinem applicandi Plenariam Indulgentiam Ecclesiæ Filiis in mortis articulo constitutis amplia- re, & faciliorem reddere curavimus. Permissaque Venerabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis, Ecclesiariis Episcopis, & Praesulibus, facultatis altius Sacerdotes ad hunc effectum, tam in Civitatibus, quam in Diocesibus subdelegandi, non parum levamini eorum anxietatibus, & solicitudinibus, per Monitum ad Epis- copos, ut ad egro- tos personaliter ac- cedant.

Nobis fuisse, ut eos prorsus eximemus ab hoc paterna charitatis officio, per se ipsos adeundū miseris agrotis leviam absolutionis in extremo articulo adiuvicende cu- pidos; sed ut eorum pietatem opportune juvemus, ne, dum ipsi aliis Pastoralibus curia detinentur, dolere debant, commissos sibi Fideles hor tanto Spirituali beneficiis destitutos ex hac vita migrare. Qui verò pium hujusmodi opus per semetipos exercere gaudent (quod sane omnes, quoties legitime impediti non fuerint, facturos eis confidimus) meminerint, non id dumta- xat erga nobiliores, & potentes hujus saculi, sed erga pauperes quoque, & abjecta sortis homines pra- standum esse. Quia de re utiliter legi poterit Prædecessoris nostri S. Gregorii Magni Homilia 28. in Evan- gelia ad cap. 4. Joannis: *Erat quidam Regulus, cuius Filius infirmabatur Capernuum* in qua mirabil- em, atque celestem obseruant amantisimi Redemptoris nostri JESU-CHRISTI agendi rationem, qui ad invi- sendum agrotant Reguli filium invitatus ire abiit, ad Centurionis servum, nec invitatus, iurum se protulit. *Quid est, quod Regulus rogat, ut ad ejus filium veniat?* ad Centurionis servum, nec invitatus, iurum se- ro Centurionis non invitatur, & tamen se corporaliter tre politur? *Reguli filio per corporalem presentiam non dignatur adesse;* Centurionis seruo non designatur occurrere.

Ut autem Indulgentia fructus à Fidelibus in mortis articulo percipiatur, hoc se- dulo agendum erit, ut Populus in Sacris Concionibus, & Catechesibus frequenter edoceatur, quod ius, qui gratia Dei, quam in Baptismo accepert, ingrat, & per actualia peccata Spiritus Sanctum contristaverit, & Templum Dei violare non sunt veriti, quantum vis æterna supplicia in Peccatoribus Sacramento condonata fuerint, nihilominus tempo-

ralis plerisque pium Divina Justitia exvolvenda superest, cuius remissio obtinenda est non solum per sa- ficationes à Sacerdote Confessario in ipso Peccatoribus Sacramento pro mensura delicti impositas, aut per christianam tolerantiam eorum adversitatum, à quibus mortalium vita immunit esse nequit; verum etiam per jejunia, elemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vita exercitia; alioquin verendum est, ne sa- luis remedia ab Ecclesiæ beniginate Fidelibus suppeditata, paulatim in præ libertatis, & lenitatem for- mentum traherentur; compluribus sibi temere blandientibus de remissione tum semipremie punita per sa- cramentalem absolutionem, tum temporalem, per Indulgentias Pontificie applicationem, in exitu vita im- petrande; neque cogitantibus, quam incertum sit omnibus non solum quia hora, & quo mortis generre ex hac vita migrandum sibi fuerit, sed etiam an Indulgentiam, licet externum riu sibi applicata, cum ef- fectu sint percepti. Præpostera æque, ac periculosa antiqua Ecclesiæ temporibus inoleverat consuetudo, ut non pauci ex iis, qui ad Baptismum nomina obluerant, & ad finem usque vita ipsius Sacramenti per- ceptionem prorogarent, quo scilicet interim ingenio liberè indulgerent, ac demum cum è vita discesserit essent per salutem lavacrum ab omni culpa, & tam ab æterna, quam temporali pena soluti, ad celeste Regnum recta transserunt; contra quos extant gravissime obijurationes Sancti Gregorii Nazianze- ni in Oratione XL. & Sancti Joannis Chrysostomi in Homilia r. super acta: sed & Ecclesia Catholica præ- vam hujusmodi confidentiam improbare se declaravit, dum eos, qui in mortis periculo Baptismum suscep- terant, si convalescent, a Sacris Ordinibus, & ab officiis Ecclesiasticis, arcendo, ac perpetuo irregularibus fore decrevit.

Et quoniam Sacerdotibus, qui fideles in extremo agone laborantes pè adjuvant, vel Religionis actus Ecclesiæ Sacramenta illis minister, Ritiale Romanum injungit, ut si agrotis Indul- gentiam Plenariam legitima auctoritate concessam consequi valeat, eam illi in mentem reducant, proponantque quid ad eam consequendam agere debeat; ex his autem, qui ad hujusmodi statum redacti sunt, alii quidem cum plena cognitione integrum loquela usum retinunt, alii vero loquendi facultatem amiserint, licet ante sinceræ contritionis indicia dederint, eaque adhuc ratione utentes, identidem dare non desinant; Ideo, quo certus predicit omnem Indulgen- tia fructus consequi valeant, prafatis Sacerdotibus mandamus, ut omni ratione studeant moribus Fi- lios excitare ad novos de admisis peccatis doloris actus eliciendos, concipiendosque ferventissime in Deum Ooo cha-

Præsentim acceptatio mortis tamquam opus pro indulgentia injunctum.

charitatis affectus; præsentim vero ad ipsam mortem æquo, ac libenti animo de manu Domini suscipiendam. Hoc enim præcipue opus in hujusmodi articulo constitutis imparenti, atque disponant. Quia in re auctor Nobis est Sanctus Doctor Augustinus, qui in Lib. XIII. de Civit. Dei, cap. 6. postquam horridam mortis speciem, eique renientes hominum animos descripsit, quodque in aliis suis operibus non semel docuerat; mortem nimis esse peccati originalis poemam, ibi quoque asseruit, & confirmavit; hac ad rem nostram apposite subdit: *Quidquid tamen illud est in morientibus, quod cum gravi sensu admittunt, pœnæ, pœnæ, fiduciterque tolerando, auget meritum patientia, non auster vocabulum pœna. Ita cum ex horinis primi perpetua proprie pœnæ procedulio sit mors pœna nascens; tamen, si proprietate justitiae pendatur, fit gloria renascentis;* *S; cum sit mors peccati retrahitur, aliquando impetrat, ut nihil retrahatur peccato.*

Pro impertienda vero Benedictione Fidelibus in mortis articulo constitutis, applicanda ipsi Plenaria Indulgentia, cum nulla certa formula olim prescripta foret, Sancta Memoria Prædecessor Noster Benedictus Papa XIII. anno Domini 1702. pias quasdam Praecepit, & Orationes ad hunc effectum adhibendas publicari mandavit; quarum exemplo, in his, quez opportuna judicamus, inherentes, aliam de novo formulam, cum his, quez in hac Nostra Constitutione prescripta sunt, magis congruentem confeimus, & instituimus, quam ab omnibus in posterum usurpari præcipimus; Mandantes hoc ipsum inculcari, & injunxi in Apostolicis litteris, quez deinceps pro concessione prædictæ facultatis Indulgentia Plenaria impertienda, ne præmissis expedientur.

Clausula & dero-

fore, suosq; plenarios effectus perpetuo sortiri, & obtinere, atque iis, ad quos speciat; seu expectavit in futurum, plenissime suffragari: non obstantibus Apostolicis, & in Generalibus, seu Provincialibus, aut Synodalibus Concilii editis generalibus, seu specialibus Constitutionibus, ac quibuscumque contrariis, etiam Congregationum S. R. E. Cardinalium Decretis, & Resolutionibus, etiam Apostolica autoritate approbatis, roboretis, & pluries confirmatis, usibus quoque, stibibus, & consuetudinibus etiam immemorialibus. Quibus omnibus, & singulis ad præmissorum effectum, motu, scientia, & potestate prefatis, amplissime derogamus, alisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut earundem praesentium transumptis, sive exemplis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem ubiqui fides habetur, que ipsi præsentibus habetur, si forent exhibiti, vel ostense.

Fides præstanda transumptis.

Tenor formula su-

perindea, ut prædicta Fidelibus applicanda, ut præfertur in posterum adhibendam esse præscriptum,

talis est:

MODUS A SS. D. N. BENEDICTO PAPÆ XIV. APPROBATUS

*Pro opportunitate temporis servandus, ut infra in Rubricis notatur ad impertiendam Benedictionem in articulo mortis constitutis ab his, qui facultatem habent
à Sede Apostolica delegatam.*

Benedictus in articulo mortis cum soleat impertiendi post Sacra Pœnitentia, Eucharistie, & Extræmæ Unctionis illis infirmis, qui vel illam petierint, dum sana mente, & integræ sensibus cranti, seu verisimiliter pertincent, vel deiderint signa contritionis; impertienda isdem est etiam post a lignis ceterorumque sensu usi sunt destituti, aut in delirio, vel almentiam incident. Excommunicatis vero Impenitentibus, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, ex omnino denegata.

Habens prædicatum facultatem ingrediendo cubiculum, ubi jacet infirmus dicat: *Pax huic domui, &c.* ac deinde Agrotum, cubiculum, & circumstantes aspergat aqua benedicta dicendo Antiphonam: *Asperges, &c.*

Quod si Agrotus voluerit confiteri, audiat illum, & absolvat. Si Confessionem non petat, exicit illum ad eliciendum actum contritionis, de hujus benedictionis efficacia, ac virtute si tempus ferat, breviter admoneat, tum instruat, atque hortetur, ut morbi incommoda, ac dolores in anteactæ vite expiationem libenter perferat. Deoque sece paratum offerat ad ultræ acceptandum quidquid ei placuerit, & mortem tem ipsam patienter obendum in satisfactionem penarum, quas peccando promeruit. Tum püs ipsum veribus consoletur in spem erigens fore, ut ex Divina munificentia largitate penarum remissionem, & vitam sit consecuturus aeternam. Postea dicat.

Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit celum & terram.
Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta Famuli tui (vel Ancillæ tue) neque vindictam sumas de peccatis eius.

Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster, &c.

R. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

R. Salvum fac servum tuum (vel Ancillam tuam, & sic deinceps.)

Deus

R. Deus meus sperantem in te.

R. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

R. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Clementissime Deus, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui neminem vis perire in te credentem, atque sperantem, secundum multitudinem miserationum tuarum, respice propriis Fanum tuum N. quem tibi vera Fides, & Spes Christiana commendant. Visita eum in salutari tuo, & per Unigenitum tuum Passionem, & Mortem omnium ei deficitorum suorum remissionem, & veniam clementer indulge, ut ejus anima in hora exitus sui Te Judicem propitius inveniat, & in Sanguine ejusdem Filii tui ab omni macula ablutu, transire ad vitam mereatur perpetuam. Per euandem Christum Dominum nostrum. *Domino ab uno ex Clericis astantibus. Confiteor &c. Sacros dicas Misericordie &c. Deinde:*

Dominus noster Jesus Christus Filius dei vivi, qui Beato Petro Apostolo suo deit potestatem ligandi, atque solvendi, per suam piissimum misericordiam recipiat Confessionem tuam, & restituat tibi Stolam pri- man, quam in Baptismate recipisti. Et ego facultate mihi ab Apostolica Sede tributa Indulgentiam Plena- riæ, & remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris &c.

Per sacra humanæ reparacionis Mysteria remittat tibi Omnipotens Deus omnes presentes, & futurae vitae poenas, Paradyss portas apertas, & ad gaudia sempiterna perducat. Amen.

Benedic te Omnipotens Deus, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Amen.

Si vero informis sit adhuc mortis proximus, ut neque Confessionis generalis facienda, neque præmissarum precium

rectangularum tempus suparet, statim Sacerdos ei benedictionem impertiatur.

Nulli ergo omnino hominum licet paginam hanc Nostrorum confirmationis, pro- rogationis, ampliations, & concessions, mandatorum, statutorum, decretorum, ac

presumptivæ, indagationem Omnipotens Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se nove- rit incursum.

Datum Rome apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ 1747. Nonis Aprilis, Pon- ficiatus Nostris anno septimo.

D. Card. Passioneus.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Breuum.

CASUS SEXTUS.

CUM Bartholomæus laicus circa festum Pascha Eu- charistianum accepisset, paucis elapsis diebus, in morbum periculosum incidit, ita ut cederetur morti proximus.

Ouæritur: Utrum Bartholomæus tenetur in hoc vi- te periculo dono Eucharistianum sumere?

Resp. Esi Bartholomæus Ecclesie præcepto in Pa- chate satiscerit, tamen dubitari non debet, qui su-

perveniente, etiam post modicum temporis spatium, periculo mortis, tenetur præcepto Divino satisfare sumendo Eucharistianum per modum viatici. Nam duo adsum præcepta distincta, unum sumendum Eucharistianum in Paschate, alterum sumenda in articulo mortis.

Igitur Bartholomæus satisfaciendo primo præcepto, antequam esset in periculo mortis, non liberata super-

veniente periculo, a gloriis, & utilissima obligatio- ne satisfaciendo secundo præcepto, sumendo reveren- ter sacrosanctam Eucharistiam per modum viatici: Ut, juxta Nicæanum Concilii verba, *necessariæ vite sua viati- co non defraudent, cuius vigore confortari, ex bujus miseri peregrinationis itinere ad celestem Patriam per- venire valeat.* Ut habeatur in Concl. Trid. sess. 13. c. 8.

QUÆRERO IX. Liceretne quotidie, non tantum se- mel, sed septuaginta Eucharistiam sumere, vel etiam omni- à Communione cessare?

LII. Ante R. nota cum S. Th. hic q. 80. art. 10.

ad 5. quod secundum diversum statum Ecclesie diver- sa circa Communionem statuta emanaverint. Nam in

primitiva Ecclesia, quando magna vigebat devotione fi- dei Christianæ, statutum fuit, ut quotidie fideles com-

municarent. Postmodum vero, diminuto fidei fervore, Fabianus Papa induxit, ut, si non frequentius, sal-

tem per in anno omnes communicent, scilicet in Pas- chate, Pentecoste, & Natali Domini. Postmodum pro-

ter iniuriantibus abundanti, refrigerante charitate multorum statutum *Inno. III.* ut saltem semel in anno,

scilicet in Pascha, fideles communicent. Hæc S. D. Hoc notato.

Resp. 1. De quotidiana Communione S. Th. in Op.

5002

art. cit. sic loquitur: Circa usum hujus Sacramenti du- possunt considerari: Unum quidem ex parte ipsius Sa- cramenti, cuius virtus est hominibus salutis, & idem uile est quotidiu ipsum sumere, ut homo quotidiu ejus fructum percipiat. Alio modo potest considerari ex parte sumenti, in quo requiriatur, ut cum magna

devotione, & reverentia ad hoc Sacramentum ac- cedat. Et idem si aliquis se quotidiu ad hoc paratum in-

veniat, laudabilis est, quod quotidiu sumat. Unde S. August. in 1. de Verbis Domini cum dixisset: *Accipe quotidiu, ut quotidiu tibi prosit, subiungit: Sic vi- ve, ut quotidie merearis accipere.* Sed quia multo-

ties in pluribus hominum multa impedimentoa hujus

destitutione occurunt, propter corporis indispositionem vel animæ, non est utile omnibus hominibus quotidiu ad hoc Sacramentum accedere, sed quotiescumque se ad illud homo invenierit preparatum. Unde in

Lib. de Eccl. Dogm. dicitur: *Quotidiu Eucharistia Communione accipere nec laude, nec vixpero. Hæc ibi.*

In Resp. ad 3. ait S. D. Utrumque pertinet ad reverentiam hujus Sacramenti, & quod quotidiu sum-

matur, & quod aliquando abstineatur. Unde Aug. Epist. 118. tom. 3. c. 2. dicit: *Si dixerit quispiam,*

non quotidie accipiendo Eucharistiam, aliis contra- partibus, faciat unusquisque, quod secundum fidem suam pro credit esse faciendum. Neque enim litigaverint inter se Zachæus, & ille Centurius, cum alter eorum

gaudens suscepit Dominum, alter dixit: Non sum dignus, ut intres sub tectum meum, ambo Salvatorem honorificantes, quamvis non uno modo. Hæc ibi.

Nota: Inter Propositiones ab Innocente XI. dam- nataes esse etiam hanc: *Frequens Confessio, & Com- munio etiam in bis, qui genitiliæ vivunt, est nota praedi- destinationis.* Vide ibi num. 50.

Resp. 2. Consultari in Lib. de Eccl. Dogmatibus, omnibus diebus Dominicis esse communicandum, ait S. D. ad 5. in fine.

Qui ergo mortalita vitæ, semel in hebdomada, & interdum bis (nimis occurrente singulari festo) communicare possunt.

Resp. 3. in R. ad 4. S. D. ait: *Quod quia Do-*

mi

minus dicit: Panem nostrum quotidianum da nobis hodiernum, non est plures in die communicandum, ut sicut per hoc, quod aliquis semel in die communicaat, representetur unitas Passionis Christi.

Aliud est de Sacerdote ex Ecclesiæ statuto ter celebrante in Natale Domini ad representandam triduum Christi Nativitatem, nimurum aeternam à Patre, tempore a Matre, spiritualem in Anima. Item de Sacerdote ex dispensatione vel necessitate (que legem non habet) eodem die seipsum celebrante in administratione plurim Parochiarum.

LIII. Nota, quod Sacra Congregatio 1679. die 12. Februario saluberrimum edidit Decretum, quo frequentiam sacrae Communionis commisit prudenti iudicio, ac discretione Episcoporum, Parochorum, Confessoriorum, &c. considerando conditions personarum sumendum, ut negotiatorum, conjugatorum, Moniales vult admoniri, ut communicent diibns ex Ordinis instituto constitutis. Si quae vero puritate mentis eniteant, & servore spiritu ita inculuerint, ut digna frequentiori, aut quotidiana sanctissimi Sacramenti perceptione videri possint, id illi à Superioribus permittatur. Item mandat, ut Episcopi, & Parochi, seu Confessarii redarguant eos, qui assertur, Communionem quotidianam esse de Jure Divino, & ut doceant, Eucharistiam à saeculo esse sumendum in Ecclesiæ, vel ex dispensatione, seu Privilegio Pontificis in Oratorio privatis de manu Sacerdotis. Item damnat illos abusus, videlicet quod aliqui non in Ecclesiæ, sed in privatis Oratoriis, & domi, immo cubantes in lecto, & non laborantes ultra gravis infirmitatibus nota sumunt SS. Eucharistiam, quam argentea theca inclusam in crumenam, aut secreto illi defunctorum Sacerdotes secularares, aut Regulares, & aliquae in Communione accipiunt plures formas, ac particulas, vel grandiores solito. Circa infirmos acies, aut a privata Oratoria accedere non valentes statuit, ut ab Ecclesiæ defensore Sundissimum publicè, & cum pompa juxta formam Ritualis Romani: si vero defatur ex privato Oratorio, fiat cum forma decemta. Circa Communionem in Feria sexta Parasceves vult servari Rumbrales Missali, & usum Ecclesiæ Romanae. Hæc ex illo Decreto.

LIV. & LV. R. 4. Non licet omnino cessare a Communione in re, dum in re haberi potest, ut docet S. D. art. 11. & patet ex dictis; sunt enim certa tempora & casus, in quibus Jure Divino & Ecclesiastico tenemur Eucharistiam sumere in re, & non tantum in voto.

In Solut. ad 1. art. S. D. ex Gregorio: Illa est veritas humilitas, cum ad respondendum, quod utiliter præcipitur, pertinax non est. Et idem non potest esse laudabile, nisi contra præceptum Christi, & Ecclesiæ aliquoquin omnia Communione abstineat. Hæc ibi.

QUÆRERO X. Sumpsitne Christus in Cena suum Corpus, & quidem passibile, dedicue Disciplina, etiam Iuda? Et quid si Eucharistia fuisse servata tempore mortis Christi? De quo S. D. q. 81.

LVI. Resp. 1. Christus in Cena manducavit spiritualiter, & Sacramentaliter, in quantum Corpus suum sub Sacramento sumpsit. Ita S. Thom. art. 2. ad 3. probat ex illi Luc. 22. Desiderio desideravit hoc Pascha manducare vobis, quod Eusebius exponit de novo mysterio Novi Testamenti, quod tradebat Discipulis.

Resp. 2. De effectu sumptionis sic loquitur S. D. ibidem: Effectus hujus Sacramenti est non solum augmentum habitualis gratia, sed etiam quedam actualis delectatio spiritualis dulcedinis. Quamvis autem Christo gratia non fuerit augmentata ex susceptione hujus Sacramenti, habuit tamen quamdam spiritualis delectationem in nova institutione hujus Sacramenti. Hæc ibi.

LVII. Resp. 3. Judas cum aliis Discipulis Corpus Domini, & Sanguinem suscepit. Ita S. D. art. 2. in c. ex S. Dionys.

Ratio ibidem: Quia Christus nobis debuit esse exemplum justitiae, non conveniebat ejus Magisterio, ut Judam occultum peccatorem sine accusatore, & evidenti probatione ab aliorum Communione separaret, ne per hoc daretur exemplum Praelatis Ecclesiæ similia facienti, & ipse Judas exasperatus inde sumeret occasionem peccandi.

Oppono: Dominus implevit quod præcepit, juxta illud: Cœpit JESUS facere & docere; sed ipse Math. 7. præcepit: Nolite Sanctum dare canibus, & ipse scivit Judam esse peccatorem. Ergo.

Ad hoc S. D. ibidem ad 2. art: Christo nota erat Iuda iniurias sicut DEO, non autem erat sibi nota per modum, que hominibus innotescit. Et ideo Christus Iudam non repulit à Communione, ut daret exemplum: tales peccatores occulti non esse ab aliis Sacerdotibus expellendos. Hæc ibi.

LVIII. R. 4. Christus sumpsit, & Discipulis suis dedit Corpus suum passibile, existens impossibiliter in Eucharistia. Ita S. D. art. 3.

Ratio: Christus tale Corpus sumpsit, & Discipulis dedit, quale habuit: sed habebat tunc Corpus passibile, & mortale. Ergo. Secundum impossibili modo erat sub specie Sacramenti, in se vero, seu in propria specie erat passibile, sicut in se est visible, & tamen invisibiliter est in Sacramento. Ergo.

LIX. Resp. 5. Si Eucharistia tempore mortis Christi fuisset servata, Christus in ea fuisset mortuus. S. D. art. 4.

Ratio ibidem: Idem Christus, qui erat in Cruce, fuisset in Sacramento: sed in Cruce moriebatur: Ergo & in Sacramento conservato moreretur.

Declarat hoc S. D. in cit. a. dicens: Quicquid pertinet ad Christum, secundum quod est in se, potest attribui ei, & in propria specie, & in Sacramento existenti, sicut vivere, moveri, dolere, animatum, vel inanimatum esse, &c. Quicquidque vero convenient ei per comparationem ad corpora extrinsecsa, possunt ei attribui in propria specie existenti, non autem prout est in Sacramento, sicut irrideri, consupi, crucifigi, flagellari, pati, &c.

In Solut. ad 1. docet S. Thom. quod si tempore Passionis Christi (quando realiter Sanguis fuit separatus a Corpore Christi) hoc Sacramentum fuisset consecratum, sub specie panis fuisse solum Corpus, & sub specie vini solum Sanguis, fieret de facto ob unionem sint simul per concomitantiam. Et in Solut. ad 3. docet, quod tunc Anima Christi non fuisse in hoc Sacramento, non propter defectum virtutis verborum, sed quia anima era realiter a corpore separata; verba enim ponunt Corpus Christi ut est in se. Vide supra Exam. 3. num. 22. Et infra in hoc Tract. Exa. 5. n. 74. ad 3. Oppos.

Minister Eucharistie:

De quo S. D. q. 82. per 10. art.

QUÆRERO IX. Cujus est Eucharistiam consecrare, & dispense?

LX. Resp. 1. Solus Sacerdos potest Eucharistiam conficer, seu consecrare. Item S. D. art. 1.

Ratio: Quia illi soli in sua Ordinatione datur haec potesta. De Baptismo (qui à quovis nomine validè conferri potest) est disparitas, quia est Sacramentum summæ necessitatis.

Resp. 2. Dispensatio Eucharistie spectat ad Sacerdotem. Ita art. 3.

Ratio: Quia Sacerdos constituitur medius inter Deum & populum. Ergo jus est dona divinitus sanctificata populo tradere.

Resp. 3. De Diacono ait S. D. art. 3. ad 1, quod quia est quasi propinquus Ordini Sacerdotali, aliquid participat de ejus officio, ut scilicet dispense Sanguinem; quia non est necesse, eum immediate tangere sicut corpus, cum contineatur in vase, Corpus autem Christi non dispense nisi in necessitate jubente Episcopo, vel Presbytero.

Hinc

Hinc in articulo necessitatis in defecu Sacerdotis Diaconi (non tam laicus) infirmo, Eucharistiam dare potest. Immo Sacerdos morti proximus, non habens copiam Confessarii, nec etiam Diaconi, potest contritus seipsum communicare ob casum tantæ necessitatis.

Resp. 4. Necesse est, quod Sacerdos, quoties consecrat, sumat integrè hoc Sacramentum. Ita S. D. arr. in fine c.

Ratio: Quicunque Sacrificium offerat, debet Sacrifici fieri particeps.

Ex quo infert S. D. quod Sacerdos debet sumere, antequam populo Eucharistiam dispensem. Hinc

LXI. Not. 1. Sacerdos celebrans grave peccatum committeret, si formulam, seu hostiam unicam in sua Missa consecraret seruit pro Processione, imponebat monstrante, & eius loco sumeret veterem, quia non particeps de utraque specie tunc consecrata, & consequenter integrè non completeret hoc Sacrificium.

Not. 2. Sacerdos, si cum sua hostia majori velet pro Fideiolum usi etiam consecrare parva, habeat eas in altare ad Offertorium, ut cum ad idem Sacrificium deputetur, omnes simili offerantur: si tamen contingere casus, in quo aliqui necessarii essent communicandi, & hostia parva affluerint ante vel immedie post Præfationem, possunt adhuc consecrare cum hostia majori facta prius oblatione. Quia illa prævia oblatio non est de essentia Sacrificii.

Not. 3. Quod etsi communicent non debet practicari, ut celebret Hostiam maiorem consecrata dividat, & partem det volenti comunicare, si tamen esset casus necessitatis, ministrum in articulo mortis (de quo supra) vel Communione Paschalis, cuius terminus hic & nunc exprimat, nec alia hostia consecrata habeti potest, non esset illicitum partem hostie majoris dare volenti communicare.

CASUS SEPTIMUS.

Gregorius Sacerdos in die Pasche in ampla Ecclesia sic Parochia celebrat, multa hostia in vase, seu pixide inclusa in Ministro ei ante oblationem traditæ sunt, ut eas consecraret, illi nesciens in Rubricis Missalis dici, quod ante consecrationem hujusmodi hostiarum disconcependum est vas, in quo continetur, illud cooperunt reliqui, licet tales hostias consecrare intenderent.

Quæritur: Utrum illæ hostie censeantur ita fuisse presentes Sacerdoti, ut illarum consecratio validæ fuerit?

Notandum est: Rupta presentiam moralem in consecratio cum aliqua advertentia consecrantis; praesentis autem moralis tunc adeat, dum secundum communem estimacionem, res non est multum à nobis remota; & ita Hostia, qua est super altare, dum Sacerdos celebrat, dicitur moraliter presens, quia moraliter loquendo non multum distat à Sacerdotio, qui advertit illam esse in Altari. His positis

Dicendum est: Gregorium valide consecrassæ, quandoquidem illæ hostie, quantumcumque in vase cooperato inclusæ, verò erant ei malitiant presentes; neque enim necesse est, absolute tales hostias videre. Unde Sacerdos cœcus Hostiam manu tenens, validè prouidubile consecrare, & ille, qui magnum hostiarum numerum consecraret, non debet necessarii omnes individualiter videre, aut tangere. Attamen Gregorius peccavit, si scienter, aut ex negligenti & ignorantia earum rerum, quæ ad proprium statum pertinent, tale yas hostis plenum ante consecrationem aperire omisit; dicitur enim in Rubrica: Quod si adit eis cum aliis hostiis consecrandi, antequam accipiat hostiam, dicoperiet manus dextra calicem, seu vas aliorum hostiarum.

LXII. Quid si ante sumptionem Corpus Christi miraculosè apparere sub specie Carnis, & Sanguinis sub specie Sanguinis?

XLVI. Resp. Sunt, quantum est ex opere operato, non vero quantum est ex opere operantis.

Declarat hoc S. D. art. in corp. dicens: In Missa

duo ex considerante, scilicet ipsum Sacramentum, quod Respondet S. Thom. art. 4. ad 3. non esse sumendum. Dicit enim Hieronymus super Levit. de hac quidem hostia, quæ in Christi commemoratione mirabiliter fit, edere licet; de illa vero, quam Christus in ara crucis obtulit, secundum se nulli edere licet. Nec propter hoc Sacerdos transgressor efficietur, Consulendum tamen esse Sacerdoti, quod iterato Corpus, & Sanguinem Domini consecraret, & suumeret. Hæc ibi.

QUÆRERO XII. Licetne Sacerdoti omnino cessare a celebratione, & quales est celebrandum per annum?

LXIII. Resp. 1. Irrationabiliter dicitur, quod Sacerdos saltem non curatus licet possit omnino absistere à celebratione. S. Thom. quest. 82. art. 10.

Ratio ibidem: Unusquisque tenet ut gratia sit data, cum fuerit opportunum, secundum illud 2. Corint. 6. Exhortatur, ne in vacuum gratiam Dei recipiat: sed opportunis offensando Sacrificium non solum attendunt per comparationem ad fideles Christi, quibus oportet Sacramenta ministrari, sed principaliter per comparationem ad Deum, cui per Consecrationem Sacrificium offeratur. Ergo.

Ex quo S. D. infert, quod Sacerdos non curatus teneat saltem celebrare in precipuis festis, & maxime in illis diebus, in quibus fideles communicate conseruerint, ut in Paschate, Pentecoste, Natali Domini, in festis B.V. & quibusdam Apostolorum, ita ut saltem duodecim in anno celebret. Certum judicium, mortaliter peccare eum, qui non celebrat in anno, vel quater in principalius festis, vel saltem extra illa. Ita enim præcepit Innoc. III. in c. Dolentes, de Celebrat. Miss. Ratio patet tum ex dictis, tum quia potest per hoc dari scandalum grave.

LXIV. Dicit, non curatus: Nam probabilius est, quod Parochus teneat frequentius celebrare etiam die festas consecratae suis ovibus. Immo quod saltem diebus Dominicis, & festis pro illis teneatur ex justitia Missam applicare adeoque non possit pro illis Missis speciale stipendiū recipere; censeatur enim tacere subesse hic contractus. Vide Resp. 3. seq.

LXV. Resp. 2. S. Th. cit. art. 10. ad 3. de morte, lepro, epilepsia Sacerdotio superveniente sic decidit: Debilitas, vel egrritudo supervenientis Ordini sacerdotum Ordinem non tollit; executionem tamen Ordinis tollit, quantum ad Consecrationem Eucharisticæ; quandoque quidem propter impossibilitatem executionis, si priueto oculis, aut digitis, aut usu lingue. Quandoque autem propter periculum, sicut patet de eo, qui patitur morbum caducum, vel etiam quacunque alienationem mentis. Quandoque propter abominationem. Potest tamen Missam dicere occulite, nisi lepro adeo invaliderit, quod per coriotionem membrorum cum ad reddiderit impotentem. Hec S. D. Hinc Epilepticus, seu morbum caducum patientes (idem de Energumenis, seu obssessis) tandem censemur ab officio suspensi, usque dum unius anni spatio iudicio Episcopi censemur à suo malo liberari.

LXVI. Resp. 3. Est præceptum Divinum de quotidie celebrando in Ecclesia, præterquam in die Parasceves. Item est præceptum Ecclesiæ, ut Eucharistia quotidie conficiatur in Ecclesiæ Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus, ut probat totius Ecclesie consuetudine. Similiter Parochi teneant celebrare, vel per alium celebrari facere, saltem quoties populus tenetur audire Missam. Nam inter Parochianos & Parochum (ob id redditus precentem) videatur initus hic tacitus contractus. Vide dicta ante R. 2.

QUÆRERO XIII. Misæ mali, & boni Sacerdotis sunte ejusdem valoris?

XLVII. Resp. Sunt, quantum est ex opere operato, non vero quantum est ex opere operantis.

Declarat hoc S. D. art. in corp. dicens: In Missa

duo ex considerante, scilicet ipsum Sacramentum,

quod est principale; & orationes, quae in Missa sunt pro vivis & mortuis. Quantum ergo ad Sacramentum, non minus valer Missa Sacerdotis mali, quam boni, quia utrobius idem confitetur Sacramentum. Oratio etiam que fit in Missa, potest considerari dupliciter: Uno modo in quantum habet efficaciam ex devotione Sacerdotis orantis; Et sic non sit dubium, quod Missa melioris Sacerdotis magis est fructuosa. Alio modo in quantum oratio in Missa profertur a Sacerdote in persona totius Ecclesie, cuius Sacerdos est minister. Quod quidem ministerium etiam in peccatoribus manet, sicut supra dictum est de ministerio Christi. Unde etiam quantum ad hoc est fructuosa non solum oratio Sacerdotis peccatoris in Missa, sed etiam omnes ejus orationes, quas facit in Ecclesiasticis officiis in quibus gerit personam Ecclesie, nec renovetur, ne Species corrumpanter. Et hoc merito deberet fieri hebdomadarium, vel saltem omni quindecim, vel mensa ad summum.

Ratio patet ex reverentia Augustissimo Sacramentum debita.

Resp. 2. Ex generali consuetudine continuo die, noctuque ante Venerabilem debet ardere lampas; cujus curam Parochus (& cum eo adiutus) uti & Superior Monasterii gerere debet. Qui facile culpam mortaliter committere possunt, si nulla causa, v. g. inopia, excusante altero die (presentem cum scandalo) Eucharistiam scienter relinquunt sine lumine. Idem est de aliis, si reliquias lampadem extinxint per tres dies, aut 4. noctes.

Ratio est quia ante.

Resp. 3. Quod concernit conservationem lampadis, prima pensanda est consuevit Ecclesia talis loci, quia si foras, ut Parochiani ad eum finem certas oblationes faciant, vel ut conservatio fiat ex provenientibus Ecclesie, vel ut pro conservatione lampadis contubuant Patroni, & omnes qui intuui illius Ecclesie fructu aliquos percipiunt, tali constitutum standum est; si vero non videat, introducenda est.

Resp. 4. In Monasterio Monialium Eucharistia debet asservari in publica Ecclesia, non vero intra Corrum, aut sepa Monasterii, non obstante quocunque induito. Ita Trid. sess. 25. de Regul. c. 10.

Vide Decretum sequentem, ut non deferatur Eucharistia ad benedicendum incendium.

AD INCENDIUM

Compescendum ad Ecclesiam S. Nicolai in Carcere exortum, minus ritè alatam fuisse ex Ecclesia Sacra Pyxidem Sanctissimum Sacramentum intercludentem, eaque super populum, & ad furentes flamas benedictum, rationibus, pluribusque allatis Ecclesiasticis sanctionibus, demotatur, & ne tale quid exinde fiat opportunè sancitur.

Venerabili Fratri Nostro Fr. Joanni Antonio, Episcopo Tusculano, S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, nostro in Urbe, ejusque districtu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noster, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exortum in Urbe CUM, ut rectè nosti, proximo superiori mense Aprilis invasisset ignis supellefites, ac incens, enarratur, merces quadam asservatas in parvis quibusdam domibus sitis in Foro Montu dicto, Parochialis districtu S. Nicolai in Carcere, cumque continuo, quod satis superque fieri assolet, in magnum exrevisset incendium: memorata Parochialis, insimilique Collegiate Ecclesiae Canonici suum esse existimaturn, horari populum ad Dei implorandum opem, ut pro sua misericordia maximum impendens deterrimur avertere dignaretur, cuius vehe-

mens suberat timor, quoties extinctum incendium non fuisse.

§. 2. Ad congregandum populum initum fuit consilium, ut circamiens Minister tintinnabulum pulsaret ad eum planè modum, quo cogi multitudine solet, ut sanctissimum Sacramentum ad agrum aliquem deferendum comiteverit. Cumque ita contigisset, ut Ecclesia citatum fuit elata voce Rosarium, atque etiam in ejusdem Sanctissima Virginis honorem cantatae fuerunt Litaniae. Ad huc Sacerdos plo æquæ, ac ferventi sermone interessentes excitavit ad Dei placandam inclinationem, implorata sibi ex animo de parratis criminibus & quantum quidem relatum est, insinuit Templum clamoribus illorum, qui sibi à divina misericordia multis genitibus, & lacrymis patratorum criminum veniam pre-
cabantur.

Coastam deinde magnam populi multitudinem in Ecclesiam, fuisse precibus Dei misericordiam implorasse.

Factum pratered ut Sacra Pyxide Sanctissimum Sacramentum, includente super Populum, & incendium benedicere.

§. 3. Si nihil fuisse præterea gestum, nil quoque fuisse, quod obserceret, & nemo piam agenti ratione in memorio luctuoso casu servatum non landasset. At cum ex religioso, sancto studio ad augenda devotionis populi, enixaque ejusdem votis satisfaciendi, opportunitum quin, & congruum visum fuerit præcipere, ut reserto Tabernaculo, in quo Sacra Pyxis custoditur, eadem super populo, & ad incendium benedicere.

§. 4. Cumque es, qui Parochi vice fungitur, data sibi iussa beneficentis, sacris induitus vestibus, accepta Sacra Pyxide, in qua erat adorandum Sacramentum, ab Ecclesia protinus, sati congruo facut, ministrorum numero stipatus, mediaque in via consistens, unde ignis erat conspicuus, Pyxide humerali velo obtecta non solum coætæ immensæ multitudini, sed & regionem voraci vastam benedixit; hoc plane illud est, unde sermones variæ exorti sunt; quibusdam factum ipsum commendantibus; consentibus alii, in ea facta specie sectis rem transigere non posuisse, ne populi frigesceret, devotio, neve offendenter pusilli, sibi, cohibendoque igni benedictionem vehementissime exoptantes; alii denique contra assertum novum incongruumque ritum inclamantibus.

§. 5. Et quamvis Fraternitas Tua inter has dispunctiones non aliam, prout assoles, iniurie rationem, quam quæ Christianæ prudentia omnino congruerit, hancque ipsam probaverimus Ipsi, & nunc quoque ut mox constabit, probemus; Nobis tamen videtur facere non posse, quin ea, quæ Ipsa haec de re expendimus ac notavimus, perspecta tibi reddamus hisce nostris litteris; quas mandamus, in futurorum temporum normam, apud Acta tabulariui tui asservare.

§. 6. Quicunque ea, quæ gesta sunt probanda sibi, ac defendenda suscipiens asserret, nihil plane in eo praesumit, quod cultu Sanctissime Eucharistiae debito non congruerit, & perdifficile esse per integrum rei gestæ seriem, quidquam offendere ex intrinsecitate improbandum, immo vero facilè reperti posse, quod pietatem, & devotionem sapiat, alias afferat spiritualia commoda; multa is quidem dicet, snamque assertionem firmare posset is, quæ adnotat Theophilus Raynaudus tom. 15. suorum Operum, p. 83. col. 1. ubi loquens de Sacramentis expositione fieri solita, cum aliquod imminent infortunium, it scit rem expendit: *Ego motus optissimum permovendam populum, ac excitandi ad pietatem necessitati congruentem, verbi gratia, si ingratis pestis, aut incurvus hostium, aut aerarium tempestuationis malignitas: nihil enim habet Ecclesia optius ad plebem Fidulum excitandum, & sensu pietatis Deum placaturo afficiendum, quam sacrum speculum Corporis Christi propalam exhibiti, & objectum ejus in quo est salus, vita, & resurrectio nostra.* Sed non satis ea essent: Ritus quippe, de quo est questione, multa haec adnexa inferius à Nobis expendenda, ex quibus, seposita pietate actus, iure, meritoque potest Ecclesia eum non probare, neque enim illa hac in re intrinsecam tantummodo ejusdem beatitudinem spectat, sed & alia, quæ vel neglecta, vel non prævisa, facile possunt confusiones inducere ac perturbationes.

§. 7. Si quis autem, ut sibi tuta unoque veluti iðu salva res esset, Ecclesiasticas proferret historias, exempla præstò essent opinioni sue validè accommoda. In Chronica Albigensem Episcoporum, atque Abbatum Castræ, apud Vhiers in Tractatu de Expositione S. Eucharistie Sacramenti, p. 2. part. imprestions Parisiensis anni 1677. lib. 5. cap. 12. legitur, sub Abate Geraldo, qui vixit ad annum 1090. incendium à fulmine excitatum, fuisse hoc pado extinctum.

*Jusque Monasterium furibunda incendia volvit,
Cum Christi oblatio Corpore, flamma cadit.*

Celebre est S. Bernardi factum, relatum in ejus vita, quam scribere instituit Abbas Guillermus à S. Theodosio, absolvitus Abbas Hernaldius à Bonavalle, veteri amicitia cum Sancto conjunctus. Adstabat ad Ecclesiam Janwillem Aquitanus Dux, intus ob excommunicationem non ingrediens. Vir Sanctus interea Sacrum faciebat: cumque consecraret, ante consummationem, imposito Patene Divino Sacramento, & ad Ducem accedens ipsum ex ferventis animi affectu est allocutus, ut eundem ad insignem penitentiam adhucserit, & ad novum vitæ institutum, unde porrò in Beatorum album, qui cultum in Ecclesia obtinente, recenseri promeruit, ut videre est in Martyrologio Romano quarto Idus Februario. Gestæ res descripta legitur in prædicta antiqua vita S. Bernardi, & perbeli retrix a duobus recentioribus ejusdem Vita scriptoribus, a Magisterio nempe lib. 2. cap. 6. n. 38. & à Petrina in Historia Chronologica, lib. 4. tom. 1. n. 371. & seq. Celebre quoque sese prodit factum S. Clare, quæ, ut Monasterium suum, universamque Assisiensem Urbe servaret à direptione, ac stragibus Saracenorum, jam iam impia consilia exequentibus, ad Monasteri janam afferri curavit Tabernaculum Sacramentum intercludens: Christique vix objecto corpore, Saracenorum nonnulli obcoecati, reliqui precipites effugere. Rem narrat S. Antoninus in suis Historiis, tit. 24. cap. 6. §. 3. Resumitur eadem à Bollandistis, tom. 2. mensis Augusti pridie idus, pag. 759. n. 21. & à Pagio in Vita Alexandri IV. n. 15. Ejusdem ferè tempore cum S. Clare factum est, & aliud relatum à Roderico Granateni part. 2. Exploracionis Symboli cap. 27. §. 7. secutum anno 1230. in Regno Valenice, dum bellum gerente in Mauros: de horum quippe exercitu tum Christifideles insignem retulerit victoriæ, cum plus Sacerdos manibus gestans panum lineum consecratum Particulis plenum, prodire in omnium conspectum, Deum exorans, ut nostris præstò esset, eoque pacto est eosdem horitato ad instaurandum ceramem, quod porrò insignis victoria est consecuta. Meminimus, & ipso eorum, quæ in minoribus, agentesque Promotorem Fidei, legimus in Actis collectis super Virtutibus Beati Petri Fourrieri, ad quem cum delatum fuisse, publica in Capnona quosdam sacrilegiis verbis Divinum Nomen violare, ad Sacrum Tabernaculum advolavit, arreptaque Sacram Pyxidem,